

Mangfoldigheden tøjles

I den østlige del af Vejle har man siden 1999 arbejdet med en særlig form for brobygning og skoleforberedende aktiviteter i områdets daginstitutioner.

De udfarende var en souschef og pædagoger fra to børnehaver, som ønskede at etablere et alternativ til tidlig SFO-start. Børnehaverne i området var en smule kede af den tidlige SFO-start, men var også bevidste om, at de skulle have et godt tilbud til de store for at være et seriøst alternativ. Samtidig afgiver man traditionelt børn til mange forskellige skoler, hvilket vanskeliggør det tætte samarbejde mellem skole og dagtilbud.

Princippet bag 'Østbyens Skolestart' er at sikre børnene en god skolestart via et solidt kendskab til de børn, de kommer til at gå i klasse med snarere end at sikre et solidt kendskab til den skole, barnet kommer til at gå på.

Fem børnehaver deltager i 'Østbyens Skolestart'-projektet, som oprindeligt kun strakte sig over de sidste to måneder før skolestart, men som nu er udvidet til at dække de sidste tre måneder forud for skolestarten. Børnene er således i skolestartprojektet i april, maj og juni. Førskolebørnene mødes hver tirsdag på tværs af de fem børnehaver til fællesaktiviteter.

Formålet med aktiviteterne er i mindre grad at gøre børnene skoleparate, men snarere at gøre børnene trygge ved skolestarten ved, at de kender de andre børn, de skal gå i skole med. Samtidig kan de i førskolesamarbejdet give børnene mere målrettede og alderssvarende tilbud, end hvis man skulle af sted med en hel børnegruppe fra børnehaven. Dog er mange af aktiviteterne skoleforberedende forstået på den måde, at børnene bliver sat sammen i nye grupper, skal forholde sig til nye voksne, lære at høre efter en fælle besked mv.

Samarbejde med skole

Da Østbyens Skolestart afgiver børn til en række skoler, har man for at mindske kompleksiteten indledt et særligt samarbejde med Langelinies Skole, som er den skole, der aftager flest børn fra projektet. Langelinies Skole afholder hvert år et infomøde som tilbud til alle forældre – også dem hvis børn ikke skal gå på Langelinies Skolen. I planlægningen af mødet deltager pædagogerne fra 'Østbyens Skolestart', og mødets hovedtema er skoleparathed.

Børnene skal alle til mindre skoler, som kun er etsporede. Derfor kommer de børn, som skal til samme skole, altid i samme klasse.

Nogle børn indskrives på en skole, som har tidlig SFO-start. Disse børn kan kun være med i projektet i kortere tid, men alene det, at de nogle gange har mødt deres kommende klassekammerater, øger efter pædagog Berit Thøgersens vurdering trygheden ved SFO-starten.

Planlægning

Temaerne for skolestartsamarbejdet varierer fra år til år – de seneste to år har der været fokus på krop/kost, bevægelse og natur, som de behandles i de pædagogiske læreplaner. Man har i de to år haft kommunale konsulenterne tilknyttet projektet, og de har kunnet bidrage med særlig faglighed i forhold til disse emner.

Samarbejdet kræver selvfølgelig planlægning og forberedelse, således at programmet står klart, når skolestartgruppen begynder i april.

“Første år tog planlægningen lang tid. Allerede året efter var der kun nogle justeringer, som skulle laves. Når man har prøvet det nogle år, kræver det kun tre møder, før det løber af stabelen,” forklarer Berit Thøgersen, pædagog i Børnehaven Hans og Grete om planlægningsarbejdet.

Forberedelserne skydes i gang i november, hvor de involverede pædagoger mødes og aftaler det overordnede tema og fokus for skolegruppens arbejde samt i grovskitser planlægger de ture og aktiviteter, gruppen skal gennemføre.

I december mødes planlægningsgruppen igen umiddelbart efter indskrivningen, når man har overblik over hvilke børn, der er indskrevet på hvilke skoler. Her sammensættes de enkelte grupper afhængig af børnenes kommende skole.

Hvert år efter sommerferien mødes pædagogerne til et evalueringsmøde, hvor de også fastlægger tidspunkt for årets første planlægningsmøde. Her kan man allerede plante de første frø til hvilke temaer og aktiviteter, man kunne tænke sig i den efterfølgende førskolegruppe.

Organisering

Den enkelte institution vælger selv hvilke pædagoger, der deltager i projektet. For nogle institutioners vedkommende er det altid den samme pædagog, der deltager i gruppen, andre steder er det forskellige pædagoger afhængigt af, hvem der har haft førskolebørnene. *“For kontinuiteten er det rart, at der er mange gengangere blandt personalet,”* siger Berit Thøgersen.

Børnene bliver delt ind i tre grupper afhængigt af hvilken skole, de skal gå på. I nogle grupper skal alle børn til samme skole, i andre grupper samles børn, som skal til 2-3 forskellige skoler. Størrelsen af den enkelte gruppe afhænger af hvor mange børn, der skal til den enkelte skole. Normalt er der 15-20 børn i hver gruppe, som i gennemsnit har to pædagoger og en medhjælper tilknyttet.

Forberedelse af barnet

Nogle børn kan i starten have det lidt vanskeligt ved at være sammen med voksen, som de slet ikke kender. Derfor gør man i børnehaverne meget ud af at forberede børnene ved at tale om, hvad der

skal ske og at tale om, at de børn, de kommer til at være sammen med, er de børn, de skal gå i skole med.

I planlægningen af gruppeinddelingen tager man højde for, hvis nogle børn har det sværere med nye voksne end andre. *“Men det går altid forbausende godt. Og ingen kommer i en gruppe, hvor der slet ikke er nogen, de kender”*, supplerer Berit Thøgersen.

Aktiviteterne

Kun børn, hvor det er afklaret, at de skal i skole, kommer med. Ved gruppens start i marts er det for de flestes vedkommende afklaret, men er der fortsat tvivl om et barn, deltager barnet ikke i gruppen.

Hver tirsdag mødes alle børn og pædagoger på en stor legeplads, hvorefter de fordeler sig i relevante grupper. Første gang man mødes, tager man en tur til vandet. Her får hvert barn et navneskilt med navn og gruppefarve på. På skiltet står også hvilke institution, barnet kommer fra, og hvilken skole, barnet skal gå på. Dette skilt skal barnet have med hver gang, og det gør det enkelt og hurtigt at fordele børnene i relevante grupper, når man mødes.

Aktiviteterne planlægges ud fra indholdet i de pædagogiske læreplaner, så de målrettes aldersgruppen og baseres på de kompetencer, som man ønsker at styrke hos børnene. Børnene skal ud og se og lære af andre, og se, hvordan man gør i andre grupper og andre institutioner.

Nogle tirsdage laver alle grupper samme aktivitet, andre gange laver hver gruppe sin egen aktivitet. *“Samarbejdet med de kommunale konsulenter, som blev indledt for 2-3 år siden, har været super godt,”* fortæller Berit Thøgersen. *“De er nogle gange med på aktiviteterne, laver nogle gange noget i grupperne og andre gange med den samlede gruppe.”*

Samtidig bruges kommunens naturkonsulenter, ligesom man går på museer og laver andre besøgsaktiviteter. Man besøger også de 3-4 skoler, som der er flest børn til.

Forløbet afsluttes med en fælles tur til en koloni nede ved vandet, hvor de tre kommunale konsulenter medvirker, og hvor alle årets fokuspunkter/emner indgår.

Skolestarten

Der har været tale om at lave overgangssamtaler og overflytningspapirer ved barnets overgang til skolen. Hidtil har skolerne ikke ønsket det, fordi børnehaveklasselederne gerne selv vil gøre sig sine observationer om det enkelte barn. Der er dog en forventning om, at der fra næste år vil være krav fra kommunalt hold om en vis grad af overlevering af informationer om det enkelte barn.

Forældresamarbejde

Børnehaverne i 'Østbyens Skolestart' har sammen udarbejdet en folder til forældre, som beskriver formål, den røde tråd og aktiviteterens indhold. Folderen revideres hvert år med tilpasninger af aktiviteterne. Nogle af de større institutioner laver desuden et informationsmøde, og mange deler detaljerede aktivitetslister ud for forårets program.

Projektet har eksisteret i mange år, så de fleste forældre kender til det, før de bliver præsenteret for det i børnehaven. For de flestes vedkommende modtages det positivt. I enkelte tilfælde, hvor et barn kan være ked af at skulle af sted med ukendte voksne eller børn, kan det komme til at fylde meget hos forældrene forud for gruppens start. Men når grupperne først er etableret, er forældrene glade for tilbuddet, som de efterfølgende fortæller, har gjort barnet trygt ved skolestarten og derfor også har bevirket, at forældrene følte sig mere trygge ved at sende barnet i skole.

Resultater

Førskolegruppen giver børnene gode og spændende oplevelser sammen og giver dem udfordringer, som den enkelte børnehave kan have svært ved at give de få børn, som skal i skole. *"Børnene er bedre rustet til at begynde i skole, og mange forældre giver udtryk for, at de synes, at børnene vokser med udfordringerne,"* siger Berit Thøgersen.

Børnene får kendskab til hinanden og en tryghed omkring skolestarten. Den første skoledag bliver sjov og ikke skræmmende, og barnet får i den sidste tid i børnehaven spændende udfordringer sammen med jævnaldrende børn. At møde børn og voksne, man ikke lige kender, gør barnet bedre rustet til at begynde i skole.

"Samtidig gør det lange samarbejde mellem de fem institutioner og skole, at er der et eller andet, man skal ud over dette projekt, så ved kan lige, hvem man skal ringe til. Og det er let at ringe," fortæller Berit Thøgersen.

Overførsel

Hvis et andet område skal etablere et lignende samarbejde, vurderer Berit Thøgersen, at det er vigtigt med en kontinuitet i planlægningen og gennemførelsen. Det bliver for vanskeligt, hvis det er fem nye voksne, som tropper op hver gang. Det gør ikke noget, hvis et par stykker ikke har prøvet det før, hvis blot der er en række gengangere.

Den detaljerede planlægning er vigtig, således at alle ved, hvad der skal foregå, og så man kan give forældrene en detaljeret beskrivelse af aktiviteterens indhold.